

Èse de două ori în septemana : Joi-a și Do- minec'a ; ăra candu va pretinde importantia materialorŋ, va esi de trei s'eu de patru ori în septemana.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria :
pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
„ patriarŋ . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romanii si străinatate :
pe anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA

enumeratiuni se facu la toti dd. corespun- d'nti nostri, si de-adeptulu la Redactiune s'au insggasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondentiile. ce privescu Redactiunea, administratiunea s'eu speditiun'a c'ate vor fi nel'ncate, nu se vor primi, ărac' anonime nu se vor publică

Pentru annucie si alte comunicatiuni d. în totescu privatu — se raspunde c'ăpe 7. cr. de linia; repetirile se facu cu pretul scadutu. Pretulu timbrului c'ăpe 30 cr. pentru una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

„ALBINA.”

Apropiauŋdu-se alu duoilea semestru, resp. alu treilea patriariu alu anului, provocămu la innoirea prenumeratiunilor pre toti domni abonentii ai nostri, ale c'arorŋ prenumeratiuni espira, precum si pre toti domnii carturari ai nostri, cari se interesădia de lupt'a n'ăstra-natiunale pre campulu vietii publice.

Conditiunile sunt cele de pan'acuma si cari se vedu în fruntea f'oiiei.

Redactiunea.

Pesta, in 3 iuliu n. 1872.

De ce ne-am temutu, a urmatu, si ruptur'a între fratii romani din Ardélu este — pre semne, nevindecabile!

Noi avemu instinctulu, une ori chiar placerea, candu vedemu c'ă între factorii nostri politici-natiunali este s'eu se deschida o prepaste mare, iute a ne precipitā noi în ac'ăsta prepaste, crediendu a o pot'ē inchide si vindecā.

Une ori ni-a succesu; une ori nu Astfeliu am incercatu a complanā aprig'a diferentia între fratii activisti si passivisti din Transilvania, si — pana mai de unadi speramu c'ă ni va succede; astadi ne vedemu insielati în speranti'a n'ăstra.

Adunarea natiunale, tienuta în 27/15 iuniu la Alba-Julia, (la care au participatu unu nru de 210 intieliginti din mai t'ote p'artile tieriei, dupa lungi si aprige desbateri si dispute,) *respingendu propunerea comissiunei de 16, esmise în cauza, si carea opinā participarea activa la alegeri, si dupa aceea tienerea la program'a natiunale vechia, — a decisu de nou, cu mare majoritate, totu passivitatea de pana acuma, care adeca se statorise la Mercuria si care se estinde pana s' la abtinenrea totale de la alegeri.*

De motivu „Gaz. Tr.” numai atāt'a ni scie indegetā, c'ă — „pana acuma nu s'a schimbatu intru nemica unilateral'a tractare si ignorare, cu care ne regalēdia antagonisti politici neessorabili.”

Noi am fi scotitu c'ă, d'eca unu omu intieleptu a facutu trei ani de dile esperinti'a, cumca print'r'o mesura s'eu tienuta 6re care nu face efertu, nu schimbareulu, intieleptiunea i-ar recomandā o alta 6resi-care mesura si tienuta.

De altmintrelea — *fia cum va fi, numai s'eu bine pentru natiune.* — Resolutiunea din Alba-Julia are fora indoiē-la — aceasi val6re si morale si politica, c'ăta autoritate posedu în ambele privintie elemintele natiunali ce au luat'o. Asteptāmu deci c'ă s'eu cun6scemu aceste. C'ăci, singuru aceea, c'ă s'au adunatu acolo 210 barbati romani, de buna voia, de capulu lorŋ, si majoritatea a luat'o o conclusiune ca cea mai susu amintita, — nu p'ote s'eu ajunga de feliu pentru a-si face publiculu o judecata intemeiata a supr'a lucrului, si noi — pre ne tememu c'ă ac'ăst'a va ajunge numai a mai mari confusiunea, si asiā destulu de mare! — Apoi „Telegr. Rom.” nu mai inc'eta a aduce la date despre aceea c'ă, cum se escomtēdia passivitatea de unii principali passivisti!!

D'omne ap'era si firesce — de atāt'a — ne'ntielegere, atāte banueli! — —

Noi suntemu mai plecati a crede, c'ă infricosiatele abusuri si coruptiuni, pre cari fratii ardeleni le vediura practisandu-se la alegeri de pana acuma în

Ungaria si chiar si în Transilvania, li vor fi datu motivulu decisivu d'a recomandā abtinenrea de la alegeri, de la o lupta cu poteri neleiale si memorale! *) —

Astadi unele foi guverniali ni adusu scirea c'ă în comitatulu Zarandului s'au alesu deputati 6r dd. *Hodosiu* si *Borlea*. Teiogram'a catra „Reform” cea ungur'ăca mai adauge, c'ă dlu *Hodosiu* „a tienutu unu discursu moderatu, în alu c'ăruia urmare *Borlea* si *Babesiu* s'au despartitu de elu.” — Astfeliu fabrica domni deakisti la absurditāti! Pre candu vorb'a ar pot'ē s'eu fia numai de o despartire d'ora a dlui *Hodosiu* de partit'a natiunale, deakisti fabulēdia despre despartirea lui *Borlea* si *Babesiu* de *Hodosiu*. — Scimu noi pre bine, c'ă de multu ambla d'ni de la potere, a provocā o ruptura si despartire în partit'a natiunale; scimu si prin cine, si prin ce medil6ce: pre noi inssa — celu pucinu nu ne vor prinde. —

Alegerile sanger6se în Ungaria inca nu s'au gatatu; acuma ele-si i'eu inceputulu si în Transilvania. Din *Vintiulu-de-sus* se delesiēdia c'ă alegerea acolo a fostu bantuita de mari escese, batāi si ucideri. În *Vartulu-de-susu*, cottulu *Castriferensu*, s'eu se fia intemplatu o lovire între partite, carea a lasatu dupa s'ine peste 50 de vulnerat'i! —

Din *Carlovetiu* ni se insciintiēdia d'ouē lucruri de mare importantia; un'a, c'ă congressulu serbescu natiunale este chiamatu pre diu'a de 18 augustu si adeca pentru *alegera de patriarhu*; alt'a, c'ă ministeriulu magiaru s'eu fia sistatu administratiunea de pana acuma a manastirilorŋ, carea adeca se facea print'r'o delegatiune a congressului, si deci, ingerandu-se ministeriulu în dreptulu de autonomia alu biseri-cei, s'eu fia dispusu administratiunea 6rasi prin calugeri, cum 6rā ea mai nainte sub absolutismu. Va se dica, 6r o mesura violinte si reactiunaria. Absolutismulu continua a se demascā.

Senatulu imperiale, adeca pseudo-parlamentulu nomtilorŋ de preste *Laita*, septeman'a trecut'a se prorogā — fora sgomotu, ba fora ca cine-va s'eu vr'elū o seri6sa notitia de incetarea lucrărilor lui. D'dieu s'eu lu od'hnescu cu drep-tii! — Nu scimu ce s'eu dicemu: *poporale s'eu regimele austro-magiare nu sunt pentru constitutiuni?* — s'eu c'ă ambelorŋ p'arti li s'a uritu de — mintiuna!

În *Spania* reabellulu civilu, adeca reacol'a *Carlstilorŋ*, inca nu este innadusita. Intr'aceea radicalulu nouu ministeriu *Zorilla*, grabi a dissolve camer'a, alēsa sub presiunea ministeriului precedentu reactiunariu. În tocmā asiā s'ar intemplā si la noi, d'eca ar succede a induplecā pre domnitoriulu *Franciscu Josifu*, s'eu dea drumu acestui de astadi ministeriu, putredu de reactiunariu!

Memorabilu este, c'ă organulu inaltei politice magiare, *„P. Lloyd,”* în nrulu seu de ieri, scirie unu lungu articlu de fondu pentru de a condamnā fact'a regelui *Amadeu*, prin carea delaturandu ministeriulu reactiunariu *Serrano* a chiamatu la c'ărma pe liberalulu *Zorilla*. D'ni magiari de la potere, cei-ce pana mai ieri per escelentiam treceau de 6r'i liberalismului în Oriente, astadi cu organele lorŋ prin t'ote unghiurile Europei — pre facia vinu a combate liberalismulu si a ap'erā reactiunea. Noi — pururi am spusu c'ă — ac'ăst'a este adeverat'a fire a aristocratii magiare, recrutate din toti re-negatii lunei, numai pentru interese personali si de casta, prin farmeculu imbuibārilorŋ trupesci! — —

*) O epist6la, ce ni vine în minutulu candu s'eu inceiamu f'oi'a, ne intaresce în ac'ăsta credintia, spunen-du-ni totu de o data, c'ă „pe la inceputu majoritatea precumpentōria purea a fi pentru participare la alegeri; dar mereu adunarea mai înt'ega a trebuitu se recun6scă c'ă, facia de medil6cele si uneltirile guvern-ului, nu este posibilu alegerea nici macar de trei de-putati cu program'a natiunale. În fine ni se dā incre-dintiarea, c'ă — 6menii regimului pre facia si areta multumirea cu resolutiunea conferintiei romane. —

Ceru si eu cuventu — la alegeri! *)

Lugosiu, in 1. 29 iuniu 1872.

(sm.) Candu unu guvern'ă o stepa-nire, „unū poporu a degenera, adeca — nu mai cun6scē morala, unu mai crede în D'dieu, nu mai tienē la on6rea si demnitatea umana; — atunci mai pre susu de t'ote si manifesta stricatiunea prin aceea c'ă, nu p'ote suferē virtutea si soliditatea de caracteru. S'eu n'auda vorbindu de — 6meni de 6menia; s'eu n'auda laudandu *faptele bune*, adeverulu si dreptatea; s'eu nu auda c'ă cutare se interesădia de adeveratuluu progresu alu poporului, de *binele comunu!*

Omulu cu caracteru, este *ur'a* si *gr6b'a* celorlu degenerati, si — toti dau manele pentru de a-i paralisa lucrarea, a-lu prepadā chiar; în choru toti din t'ote partile, pre intrecute latra a supr'a unui atare si-si tisnescu balele lorŋ spur-cate, *mintiunile si calumniile lorŋ* — în contra lui!

Cand u imperati'a romana, carea prin virtutele sale cele mari devenise d'omn'a lunei, candu ea, prin degenerare ajun-sese a fi rusinea genului omenscu, atunci o turma de 6meni stricati, de 6meni fora altu sentiu si altu scopu, de c'ătu alu egoismului lorŋ marsiavu si alu capriti-ului lorŋ brutalu, *turn'a pretorianilorŋ, puneu si depuneu imperati* si guvernatori, — puneu pre cei-ce dau mai multu, s'eu pre cei-ce ii credeau mai slabi la fire, pre cei-ce dau mai multu, pentru de a cascigā mai multu, — pre cei mai slabi de fire, pentru de a-i portā de nasu ca pre nise papusie si de a jafu imperati'a în numele lorŋ. *Didiu Julianu* a fostu redicatu de imperatu pentru *avutiile* lui, *Claudiu gangavulu*, a fostu scoscu din intunere-culu trandaviei si nihilismului seu si alesu pentru — nullitatea sa.

La *Lugosiu* este vorb'a s'eu renuncie de ablegati dlu *Szende*, celu alesu prin *coruptiune* si prin *influinti'a oficiale*, (n6a ni se spune c'ă dejā a renunciatu. — Red.) si în loculu seu s'eu se alēga *Wodianer* milionariulu, pentru *banii* sei; la *Sasca* guvernulu a alesu prin acelesi medil6ce pre pop'a *Alecsa*, — pentru nullitatea lui.

Sub s6re nu p'ote fi o mai mare mintiuna si absurditate, de c'ătu ca: jidanulu botesatu *Wodianer*, s'eu svabulu magiari-satu *Szende-Frumer*, s'eu fia chiamati si calificati a representā pre cele 42,000 de romani din cerculu *Lugosiului*, si pop'a *Alecsa* pre cele 46,000 de romani din *Sasca*! Si totusi ei le voru representā. C'ăci asiā au vrutu domni de la potere.

S'eu traiēca pretorianii moderni! —

Ei dar, poporulu nostru, alegetorii romani, ori c'ătu de simpli, seraci si mal-tratati sunt ei, semtu aduncu, semtu pana în mediulu inimei lorŋ *nedreptatea, bat-jocur'a, vatamarea ce li facu domni pretorianii moderni* si, — si sufletulu lorŋ se scarbesce si infiora de atāt'a stricatiune publica! Si ei incepu a vedē si a recun6scē c'ă — nu p'ote fi mintiuna mai mare, de c'ătu aceea care li spune, c'ă *t6ta poterea este de susu!*

Nu, nu; poterea nedr'ēpta, nemorale, neumana, poterea ce vatema pe facia le-g'ea si libertatea, ce degrada poporulu la tr'ēpta de vita sclava si-lu mana ca pre o ciurda, — chiar si la urna — în catro i poruncesce, tocmai în contra inimei si dorintiei sale, — atare potere nu p'ote fi de la D'dieu, si cei-ce o spriginescu — nu potu fi alesii si unsii Domnului; nu potu fi cei chiamati de a inaintā si nobilitā umanitatea, de a ferici pop'orale! —

*) Poftim, cu litere mari!

Acum c'ăte-va septemani, indignata de abusurile domnilorŋ, „Albina” ni cerea date positive despre acele abusuri, si amenintiā c'ă pre bazea acelor'a va inferā pre domni de la potere — de hoti si lotri de dreptu si de libertate si ii va aduce astfeliu, s'eu a recun6scē, s'eu a-i face procesu de presa si a-i dā ocaziune s'eu dovedesca hotiile nainte a curtei juratilorŋ.

Seraca lume! D'apoi c'ă — nu facu lotrii si hotii, cei ce se temu de judecat'a publica.

Vi-am datu si vi vom mai dā date positive, c'ăte doriti; au publicatu de acelea cu gramad'a si alte foi opositiun-ali; inssa — nu mai credemu s'eu ajute, s'eu folosēscă ceva! Candu ministeriulu magiaru si cu partit'a sa s'a oteritu a pasi astfeliu la alegeri, a calcā pre ac'ăsta cale pedisia, elu din capulu locului a tre-buitu s'eu fia pregatitu a ascultā cu nepa-sare acsările, vaierările si injuraturile celorlu vatemati. — Precum arēta t6ta istoria trecutului, ungurulu nu se teme de nime si de nemic'a, pre c'ătu timpu elu are poterea în mana! „*Pecatu de D'dieu si rusine de lume,*” ac'ăsta dicala a romanului, nu se afla în lessiconulu un-gurului, si d'eca ea s'ar aflā, domni de la potere ar tienē-o de frasa g6la, chiar pre cum tienu: moral'a, dreptatea, ono-rabilitatea!

„Albina” — vr'ē s'eu inferē pre d'ni de la potere, pre temeiulu datelorŋ, de 6meni fora de lege, de hoti si talhari ai dreptului: dar ce s'eu mai amble a face ea ac'ăst'a, candu „*Magy. Ujsăg,*” „*Ellenör,*” „*Szombati lapok,*” „*Pester Tagblatt,*” si altele — pre t6ta d'ia o facu si repe-tiescu — fora de vr'unu rezultatu, vr'o alta consecintia, de c'ătu c'ă — scār'b'a publica cresce si — desperatiunea se apropia! *)

Nu, domnilorŋ; t6te aceste medil6-ce ordenari, acesti expeditii comuni — nu ne ducu la scopu. Aci d'eca vremu seriosu se ni salvāmu dreptulu, moral'a, natiunea si patri'a, trebue s'eu ne scotimulu de o alta procedura, alta pusetiune, alta arma; mai antaiu si mai pre susu de t'ote — de o *resolutiune mai firma si mai pronunciata* — a tuturorŋ celorlu buni si binevoitorŋ, a celorlu inca necorupti si ne-degenerati ai nostri. **)

Dar despre ac'ăst'a — vom vorbi la alta ocaziune; acuma ajunge a fi constatatatu c'ă isvorulu reului este coruptiunea, degenerarea celorlu de susu, de la potere.

Pesta, in 2 iuliu 1872.

„Roma locuta est.”

De candu cu infalibilitatea si cu lupt'a pentru stepanirea lumēsc'a a papei, lumea ratiunala s'a cam indignatu de cutesanti'a 6rba a santului parinte si — i-a cam intorsu acestuia dosulu.

Si de candu Germania devinse pe Francia papale, santulu parinte cautā radimulu pentru tendintiele sale în Germania, — inssa fora succesu. Germania, parte mare protestante, se arētā pre plecata d'a face pre pap'a siesi un'elta, refusā inssa d'a se face ea un'elta papei!

Astfeliu se nascū conflictu, si inca conflictu aprigu, am pot'ē dice — de m6rte si viētia între Roma si — Germania, între pontificele *Piu IX.* si principele *Bismark*. La atacurile si agitatiunile clericali, indemnate din Roma, poteriici din Berlinu respusera cu persecutiunea infalibilistilorŋ si cu — logea contra

*) Ac'ăst'a tocmai dovedesce c'ă — publiculu nostru are sentiu si consciinta morale si c'ă ac'ăstea li s'au pusu în miscare. Resultatulu nu p'ote s'eu lipsesca la timpulu seu. Red.

**) Cu — „Lasa-me s'eu te lasu,” intr'adeveru c'ă nu vom insulā respectu, nu vom comandā infenare impilatorilorŋ! Suntemu deci de celu mai deplinu acordu; am indegetatu si noi în nrulu 46 totu ac'ăst'a. Red.

iesuitiloru. Dar — nici santulu parinte in Vaticanu nu remase detoriu. Resbelulu este pre facia, si acest'a este evenimentulu celu mai importante alu timpului.

A fostu in 24 iuniu a. e. candu prezentandu-se santulu parinte o deputatiune la cerculu germanu de lectura din Roma, pentru de a-lu felicita dupa implinitul alu 25. anu de pontificatu, Pius IX. profita de ocaziune pentru de a declara resbelu spiritualu poteriloru din Berlinu specialu lui Bismark.

Nime din publiculu nostru, care de 7 ani ni petrece cu atentiune spiritulu ativitatei noastre publicistice, nime nu va fi in stare a ne inculpa de simpatia, de aderentia contra Roma papale, de partisani ai santulu parinte infalibile. Totusi adevorul, dreptate n'au candu nu le-am negatu seu desconsideratu nici chiar in contrarii nostri de mor'te, cu atatu mai multu temeiu punemu pre ele, candu le vedemu cu resolutiune barbat'esca adoptate si intonate de *summul pontifice*, de capulu celei mai latite biseric'e crestine.

Ce — capulu lunei catolice, locutenintele lui Cristu pre pamentu a rostitu la amintit'a ocaziune, intru catu aceea s'ar adeveri in deplinitate precum ni le aduce dupa o notare stenografica f'oia ultramontana „Germania“, trebuie se reconosem de pre adevratu si pre intieptu, si — aplicatu acestu adevoru, acesta intieptiune, la starea nostra natiunale de astadi, ni da unu balsamu binefacetoriu pentru inim'a nostra, aduncu vulnerata si sfasiata de domnii austro-magiari, stepanii nostri insolenti!

Spaciulu nu ni ierta a reproduce astadi intr'ega acea alocutiune papale, dar va s'ajunge a cita pentru asta data din ea urmat'oriele pasagii:

„*Ddiu vre, ca se se respecte si asculte stepanirea; insa elu de o data cere, ca se spunemu adevorul si se combatemu retacirea.*“

„*Unu triumfu fora moderatiune nu pote se aiba durata; unu triumfu carele se dimite in lupta contra adevorului si biserice, este cea mai mare neburta.*“

„*Prin persecutiuni adevorul si biserica se lamurescu, se intarescu si se imbraca in noua frumsetia.*“

Santulu parinte — acum abie semte si cunosece, in ce mare periclu se afla, si — acum abia a aflatu cuventulu adevorului, cuventulu dreptatei. Continue, de si cam pre tardiu, continue si lumea nestricata intr'ega si se va apropiat, er despotii si tiranii poporaloru vor tremura! —

Influintia oficiale nelegale!

Este vorb'a ca pre lun'a lui augustu se se convoce congressulu serbescu si pentru acestu congressu se se face aleggere noue de deputati. Serbii, mai prevedetori si preingrigitori de catu alii pentru interesele loru natiunali, deja au destinatu pre candidatii natiunali pentru fiecare cercu, si fiindu ca aceste aleggere au se se face dupa nou'a lege electorale, votata de congressulu de anutiertiu si intarita de Maiestate, asia pentru fiecare cercu ruralu de aleggere are se fa alesu — prin unulu si acelasi colegiu electorale — cate unu deputatu din cleru si unulu din civilu.

„Zastawa“ dlui Mileticiu deci, in nrulu

seu mai nou (69.) vine a publica o ordinatiune confidentiala a colonelului de granicari, cu numele *Spillauer*, de datulu 11 iuniu 1872, prin carea acestu comandante militariu si politicu, amestecandu-se de a dreptulu in acasta afacere de vala-biseric'esca, de competinta eschisisa si autonomia bisericea, gara tate prin l'as numesce elu candidati si recomanda, nu de a dreptulu comanda aleggerea — in-astindu pre magistratulu de *Sophia*, cum se auctere in ascunsu, pentru de a medloca, ca se cada candidatii natiunali, destinatii prin cleru si prin comitetele locali, si se invinga cei oficialii!

Ce se mai dicem — acuma, vedendu acest'a negru pre albu, despre respectarea legi si dreptatii prin cei de susu de la carma?!

Se mai credemu ca in Austro-Ungaria, naintea domniloru de la putere, legea este lege, este santa, si ca — dreptulu garantatu alu poporului se respecta?!

Se mai credemu ca suntemu intr'unu statu de dreptu, intr'unu statu civilisatu?

Credea — cine vre se se amageasca! Noi nu credemu, si — nici n'am creditu. —

Date statistice si caracteristice de pre campulu aleggiorulu unguresci.

Pana e lumea ni va par'e reu, ca epaciulu, timpulu si lips'a de poteri disponibili — nu ni permisera a urmari cu destula atentiune intemplantente electorale, pentru de a descrie minunatele aparitiuni, ce atatu de multu caracterisedia ridiculu si absurdulu libertatei, dreptului si constitutionalismului in Ungaria.

Despre unele atari aparitiuni totusi trebuie se luamu cunoscintia nu numai pentru ca stimatul nostru publicu se le cunoseca si se se ingroz'esca de ele si prin ele de nemoral'a, de decaderia claseloru ce stau in fruntea tieriei, ci si pentru ca noi, cari pre acele clase pururia le-am atacatu si combatutu, se fimu acum una data deplinu justificati, se reconoseca publiculu nostru ca — sufletu de omu de omenia nu pote tinea cu acea politica, omu de omenia — nu pote face cauza comuna cu atari domni corupti si corumpetori, nu-i pote spriginu pre acasta cale peccato'sa a loru.

Estragemu din reporturile mai multoru foi si mai vertosu din „*N. Fr. Presse*“, dulcea amica a dualistilor nostri, despre aleggerea din *Santu Andreiu*, cottulu Pestei, unde junele c. *Alb. Apponyi*, ultramontanulu infalibilist a invinsu cu 2500 voturi contra liberalulu *Em. Ivanka*, carele a intrunitu numai 2200 voturi.

Lupt'a a decursu duoue zile si duoue nopti ne'ntreruptu; 20 de bande musicali au cantatu ne'ntreruptu; cate 500 si mai multe st'guri au falsaitu in ambele parti; s'a mancatu si s'a beutu — pana la porcia; n'a lipsitu nici conflicte cu bat'ai si aruncari in Dunara.

Principalulu insa e, ca acesta aleggere junelui conte ultramontanu, si primatelui de Strigoniu, se-li fia costatu deplina sum'a de 150.000 fl! (Voci private vorbescu si de 200.000 fl.)

Si — si mai memorabilu e, ca invingerea s'o fia decisa 400 de votanti *jidani*, si inca de cei incarnati ortodossi, din Buda-vechia! Acestia se fia facutu specula formale, se se fia

vendutu gentilulu comite prin contractu scriau negru pre albu, cu 3, 4 si 500 fl. fie-care votu! — pre candu bietii svabi de pre langa Santu Andreiu, mai rei speculanti, s'au vendutu numai cu cate 100 si 200 fl. de capu; — si acastea tote pre facia!

Ac'i deci lumea vediu:

Increderea poporului in faci'a lunei venduta si cemperata pre bani!

Vediu:

Pre jidanii ortodossi spriginindu ultramontanismulu catolicu si infalibilitatea Papei din Roma, adeca pre inamiculu de mor'te alu loru!

Vediu:

Legea si constitutiunea unguresca tavandindu-se pe strade si jocandu orgiele cele mai scarb'ose!

Vediu:

Pre domnii cei ce facu fruntea in societate, mana 'n mana cu jidovii cei mai de diosu, cei mai mardari de caracteru, mai elastici la conscintia!

Vediu — cu unu cuventu: cum si domnii casi ovreii, pre facia practisara principiulu loru supremu: „*finis sanctificat media!*“

Tote sunt bune, numai se ne duca la scopu, macar care ar fi scopulu!

F'oia magiara ultramontana „*Magy. Al.*“ este esaltata de bucuria pentru acestu triumfu, er „*N. Fr. Presse*“ numesce pre partia ce a invinsu in Santu-Andreiu, „*partia jidana-catolica.*“

Pre catu insa se bucura domnii si foile loru iesuitice, si mai multu se supera si turbura poporulu! Alesulu conte nu se pota areta in cerculu seu electorale, fora de a fi insultatu si aruncatu cu noroiu si cu balega — pretotindenia, si inca a trei-a ziua dupa aleggere, pacea si ordinea numai prin intrevenirea poterii armate se pota restatori, er conductulu triumfal si aci, casi in cerculu lui *Jokay* de aici din capitala, n'oi sub escortulu de husari si ulani nu pota se se tiena nebanuitu de poporu! Arestarile si aci sunt la ordinea dilei.

Astfelu se facu legelatorii, si apoi — firesce, totu in asemene modu, cu asemene morala si conscintia cauta se se face si legile si administratiunea in liberal'a si ferocita Ungaria!

Astfelu este civilisatiunea magiara, astfelu progresamu noi. —

Al'ta:

Am amintitu si noi la rondulu nostru despre macelaritul „*talhar'a*“ de la *Mohaci*, cum o numesce „*M. Ujsag*“, unde adeca opozitionalii — fora veste fusera atacati de guvernentalii armati si condusi de unii functionari publici si fusera diecimati in celu mai crudelu si infamu modu, perdiendu unii vietia, si devenindu dieci din ei greu vulnerati!

Suntemu in a patr'a septemana de atunci; aleggerea a trecut in acelu cercu; judecal'a insa inca n'ajunsu a eru pre vinovati si a-i da pedepsei meritate!

Intr'aceea de atunci s'au mai intemplantu multe conflicte sangerose; duoue insa cumplite!

In cerculu *Rima-Szecs*, aleggiorii opozitionalii, 200 la numeru, turbati pentru abusurile ce li s'au prezentatu din partea guvernentaliloru, s'au repeditu a sup'a poterei armate militare ce da asistintia la aleggere; sol-

datii au datu focu, si vr'o 20 de morti si mai multi greu raniti — au udatu aren'a luptei parlamentarie cu sargele loru. Deaki-tii — firesce, au remasu invingatori. —

In cerculu *Zsombokret*, fiindu duoi deakisti candidati, ale acestor'a partite intre sine s'au lovit si s'au sangeratu in modu infiatoriu!

Organele guvernalia tacu tacerea pescei despre aceste escese cruenta ale partiei domitorie; cu atatu inasa mai ageru le descriu si infera foile opozitionali.

„*M. Ujsag*“ de dominea trec ta serie: „*Esperintele ce feceram din conflictele, caroru ca de batjocura li dicemu „lupta de partita,” unde puterea cu mana armata trantila pamentu opiniunea contraria, unde legea se dripi cu piciorole, unde dreptulu si demnitatea omenesca se tereira in noroiu, — desi mai ingrozitorie abia ni le potemu intipai, totusi ne tememu ca sirulu loru inca nu este incheiatu!“*

Er „*Ellenör*“ totu de dominea, reflectandu la acestesi cumplite esperintie, termina astfelu:

„*Ministeriulu Lonyay* trebuie se se duca;

unii dintre ei deja sunt palitici si Don Basilio, candu aude admonitiunea: „*in patu! in data in patu!*“ Firesce ca ei — nu mergu cu manile gole, — — — dar ne-aperatu trebuie se m'erga.“

„*Pentru ca — nu e gluma; sub acestu ministeriu multu mai multi omeni au sangeratu, de catu ca elu se mai pota ave vietia lunga, — fia intru interesulu reprezentatiunei natiunale, fia intru alu casei domitorie, si in scurtu atatu Die't'a catu si Monarchulu vor semti, ca regatul nostru constitutiunalu, are trebuintia de unu altu ministeriu, de unu regimu, pre ai carui membri nime se nu-i pote acusa ca si-au negritu detorintele si spre impiedecarea triste-loru macelarti electorali s'au aretatu nepotintiosi. Unu cabinetu, pre carele se vedu negre petele de sange, in contra caruia se redica acuse si vaiete de catra veduvele si orfanii cetateniloru sangerati, unu astfelu de cabinetu — nu se pote sustien in servitiulu natiunei si dinastiei — fora dauna pentru ambele.“*

Eta caracteristica a aleggiorulu presinti si a triumfulu Deakistiloru!

Se ne intielegemu no data!

Organulu dlui Dr. *Schuselka*, „*Reform*“ din Viena, in nrulu seu mai nou er vine, cum se prime, a se apera de atacurile si inculpatile nostre si ale „*Telegrafulu rom.*“

Ne incredintiedia stimabil'a Redactiune, ca — nu este reu informata despre cele din Transilvania, si pretinde ca, toti articlii scrisi in caus'a Transilvaniei se fia priviti de ai redactiunei, fiindu ei scrisi de „un romanu adevoratu si genuinu, carele cunosec bine relatiunile Transilvaniei.“

Ajunge atatu, sunt pre destule aceste pu-cine cuvinte, pentru ca se ne convingemu inca o data si noi, si se se convinga si publiculu nostru intregu, ca — ce felu de spiritulu preocupatu resuffa in caus'a Transilvaniei din colonele Reformei! Vorbe fora n'essu si fora temeiu — dlui *Schuselka*, bine informatu, nici candu n'a prononciatu.

Dice „*Reform*“, ca opiniunea publica a romaniloru din Transilvania este langa ea.

Tocmai atatu de puoinu este acest'a ade-

FOISIORA.

Istori'a critica a romaniloru.

„Aduci-ve a minte ca fora istoria nu este Patria, si fora dragoste catra istoria (patriei) nu pote fi dragoste catra Patria.“
A. Hasdeu (itali.)

— Fine. —

In partea a II. a fasciiei: *Nomenclatur'a*, aprofundandu cestinnea filologica cea mai controversata a ciudatulu nune *Vlah*, pe care cronicariulu *Urechia-lu* deducea din *Flac*, Fotino din *Valle*, Maikov din *ciobanulu* slavicu, regii limbistice si archeologiei slavice, *Dobrowsky* si *P. Schaffarik*, dandu-i semnificatiunea de *Celtu*, toti de una potriava rateoiti de simetri'a unei sisteme istorice artificialminte combinate, d. Hasdeu, prin gramadirea a probe preste probe, irecusabile, supuse la greutatea logice, dovedese mai antaiu ca V-l-h se aplica la diferitele forme ale elementulu latinu; spulbera apoi cu vertosu a mintii tota fantasmagor'a celtica a crailoru filogiciei slave, si in

fine demonstra cu logic'a in mana ca V-l-h la Germani semna *stapanu*, er la Slavi *gigante*.

Dar misteriosulu Ugro din capulu numelui radicalu alu *Vlahiei*? Peste pote — fora d'a comite crim'a de una sarbada insirare a arguminteloru — se spunemu cum istoriculu nostru distruge in trei cuvinte asertiunile lui *Sincaiu*, *Seulescu*, originea greca a numelui nascocita de *Cantemiru*, fantastic'a suzeranitate a coronei *St. Stefanu* a sup'a *Tierei-Romanescoi*, ce *Pray*, *Gebhardi*, *Engel*, o vedu in *Ungro-Valachia*, piramidal'a pacal'ela a paradosalulu *Rosler* in sustinerea sistemei magistriloru sei, si partialele rateoiti ale lui *Fotino*, *Veneliu* si d. *Laurianu* in acesta cestiune.

Inca unu specimenu si finimu.

Dupa ce d. Hasdeu demonstra cum fatalele silabe *a-r-b* din cod'a numelui *Basarabiloru* facea pe *Cantemiru*, croniculu *Cantacuzinescu*, falsaruлу actulu din 1396, balad'a din *Hatiegu*, fragmentistulu din secolulu XIV, scrib'a lui *Calcocondila* si fontan'a lui *Scarlati*, a crede ca *Basarabilu* ar fi fostu din dinast'a serbesca; neimitandu pre acia cari nu mergu cu rabadrea pana a aprofunda totulu, ei se oprescu la

diumetatea calei, dlui *Hasdeu* dovedese prin una lunga argumentatiune, basata pre logic'a cea mai imperio'sa a lucruriloru, pre cele mai positive sorginti, mai alesu pre acte contimpurane, cumca *Musiatescoi* din *Moldova* descindeau din dinast'a olt'ena a *Basarabiloru*, resumandu cestiunea in urmat'oriele siese punturi:

1. „*Din dinast'a fundamentale maramuresiana domnisera in Moldova numai tata si fiu: Bogdanu si Laticu;*

2. „*Urmasii loru, Petru si Romanu, au fostu din famil'a Musiatesciloru, cu totulu straina celei d'antaiu;*

3. „*Numele Musiatu, si mai alesu form'a Musiatinu sub care ni se presinta in fontanele cele mai vechie, indica intr'unu modu decisivu una origine muntunesca;*

4. „*De-si Musiatescii nu erau catu-si de putieniu din acea dinast'a, care fusese mai antaiu in Moldova, totu-si descindeau si ei dint' unu n'emu romanu princiaru, in catu nu poteau fi de catu numai d'ora din dinast'a olt'ena a Basarabiloru;*

5. „*Acel'a, care-i asi'edia in puterea sabiei pre tronulu voevodale din *Suceva*, este*

a nune luciferulu *Basarabiloru*: *Mircea* celu Mare;

6. „*In catu timpu au traitu primii Musiatescoi, Petru si Romanu, legaturile de sange si de reconoscintia-i mantieneau fora siovaire intr'unu felu de vasalitate catra *Tier'a-Romanesca.*“*

Pana aci n'am vorbitu nimicu despre calitatile mai speciala, literarie ale operei dlui *Hasdeu*, dar pentru a nu abus'a de colonele ospitaliarulu diuaru, ne abtinemu de asta data. Este destulu a spune, ca distributiunea, claritatea cu care descurca cestiunile cele mai obscure, frumseti'a stilulu, nouitatea descopeririloru ce abunda mai pe fie-care pagina, admirabil'a metoda analitica prin care, ca chimistulu, descompune totulu pentru a afla pana si sintesea operatiunii, tote acestea facu din *Istori'a critica a Romaniloru* prim'a carte istorica care se merite acestu nume, monumentulu detoritulu unei vietie de 20 ani de reflesiune si labori! si care va mai oupa inca atati-a ani din vietia marelui istoricu.

Romanii vor pote gasi intr'inasa uriasiele

veratu, cătu de neadeverata este informatiunea sa, cum că „Albina” ar fi scrisu canduva că, „Transilvania pentru dlu Schuselka este o terra incognita!”

Noi am pretinsu că „Reform”, s’eu dlu Schuselka, nu cunoșce impregiurările actuali din Transilvania; am spusu curatu că, dsa tiene cumca passivitatea e adeverata, genuina, precum am ținutu și noi pana nu ne convinseram despre contrariulu.

Dar lucrulu principale ce am disu și susținutu noi e, că dlu Dr. Schuselka despre noi, despre „Albina”, este reu informatu. Si — cumca este asiá, „Reform” in fie-care nru alu seu de nou și de nou dovedesue.

Noi — nici candu n’am manatu pre romanii Transilvaniei espresu in Diet’u Ungariei, ci — *ii am indemnatu numai la urna*, tocmai pentru a inaugura o adeverata și genuina politica — de *activitate ori passivitate*, cum adeca se va aflá de bine, fia prin barbatii de incredere, esiti din urna, fia print’unu kongresu nationalu.

Summum ce noi am prononciatu despre Diet’u din Pesta a fostu, că ea *prin intrarea in ea a unui nru de deputati romani, cu scopulu ca s’o combata și să-si reclame drepturile confiscate, prin acel’u de feliu nu se recunoșce!*

Ei bine, dloru de la „Reform”, pre cătu noi scim, pana mai ieri in Transilvania nime dintre ai nostri nu s’a prononciatu contra participării romanilor la alegeri, ci tocmai — si „Gazeta Tr.” si dd. *Hodosiu si Baritiu si toti căti* la aparintia veniau quasi să se combata pre noi, toti mereu mereuasi si-au redicatu vócea pentru participarea la urna. Insași meioritatea comisiunei de 16 a conferintei din Alba-Julia a recomandatú acésta politica.

Ei bine, nu óre tocmai „Albina” este carea a vorbitu in conformitate cu opiniunea publica?!

Dar — vi-am spusu, și vi repetim, că „Albina” n’a vorbitu sugendu din degetu, ceea ce dicea, — casi dóra dlu colaborátore romanu de la „Reform”, nu, ci — dorere, dupa ce prin propri’a și deplin’a sa esperintia s’a convinsu la faci’a loculu despre spiritulu comunu in tíera, despre falsitatea, ciarlatan’ia passivității de pana aci. Că conferint’ia din Alba-Julia a decisu altfelu, inca ni scim splicá. Politic’a nu este meseri’a multimei, si multimea pururiá este plecata spre neactivitate; numai spirite mari o punu in lucrare!

Si totusi — o se ve convingeti, dloru, cătu de eurentu prin propri’a-vi esperintia, că alegatori romani vor să participe in mare majoritate la alegeri, — si va fi vin’a capriciosiloru descenderatori de realitate, déca — neingrigindu se intieligint’ia nationale de candidati nationali nedependinti, alegerea va cadé pre ómeni, cari vor abusat’ de incredere, chiar in contra interesulu, in contra programulu nationalu.

A si ascunde *slabitiunea* sub masc’a passivității pana si in faci’a urnei electorale, dupa noi este unu lucru pre copilarescu.

Acésta este opiniunea nóstra.

Suntemu convinsi că — intre aceste impregiurări, considerate cum sunt, nici dlu Dr. Schuselka n’ar poté să aiba alt’a. — *Ér* despre romanulu seu, noi nici candu n’am disu, că n’ar

fi romanu adeveratu si genuinu, din contra soim pre bine că este astefeliu; dar am disu că — *nu este politicu, si este preocupatu* facia de noi. Cumca am avutu dreptu in ambele privintia, dsa, fratele nostru, destulu si pre multu a probatu si prin reflexiunile ce ni se facu asta data. Celu pucinu dupa a nóstra opiniune.

Afiati si recunósceți o data, domniloru, că ale nóstre, ale *Albinei*, planuri si propuneri sunt de cari se îngrozesu despotii nostri. Noi suntemu amenintiarosa si pericolulu pentru ei; de ale dvóstre nici că li pasa, — ba inca se bucúra, in cătu ne combateti si paralisati. —

In fine ni dati onórea d’a ne pune óresi cum intr’o linia, a ne identificá cu „Tel. Rom.” Éta ni opiniunea si in acésta privintia. Suntemu convinși că, DVóstra ati atentitu acelasu scopu ca si noi; despre „*Telegr. Rom.*” nu scim, óre si elu va fi atentitu totu acel’a: atát’a inea marturisim, că elu — in totu casulu s’a portatu cu multu tactu, si cu o politica mai buna, mai corespundiatória acelu scopu, de cătu DVóstre! —

Din comitat. *Torontalu*, 30 iuniu 1872.

Dle Redactoru! SA vi descriu óre-si eu decursulu aleggeriloru nóstre! — Nu; — căci atunci ar trebui să vi facu o lunga descriere a coruptiuniloru, a foradeligiloru, a gafiuriloru, a mairatáriloru, a arestáriloru petrecute; o atare inregistrate nu am potere, nu am destulu sange rece, ca să mai potú petrece prin sufletulu meu — fora de adenca dorere!! Permeti-mi totusi, Vo rogu, a descifrá pentru posteritate, că la alegerea din an. 1872 in Snu-Nicolaulu-mare, s’a distinsu preotimea romana, a remasu credintiósa principieloru nationali; — si vai de am poté pururiá a ne mandri cu preoti ca: *S. Opreanu, Galbinescu, Georgescu, Serafim Popescu*, cu astfelu de caractere firme, de cari avemu lipsa in timpurile acestea de coruptiune!

Conduita docintiloru nostri: *Panaiotu, Gombos, Basiu, Opreanu, Baranu, Nicolinu*, merita tóta reputatiunea nationala.

Dorere, preotimea greco-cat. adi si in cerculu acest’a ne-a parasitu; *) singuru protopopulu *V. Grosescu* a statu firmu că o stanca neclatita intre valurile furibunde; onóre bravulu acestui nationalistu, precum si celora lalti mai susu numiti, si pentru care priméscá toti recunoscint’ia natiunei, care are lipsa de mangaiere in timpu atátu de greu!

Fratii serbi, afora de preotulu bravu si plinu de caracteru *Em. Tosits*, ne-au parasitu, dupa ce s’au vindutu si revindutu. Dorere mare pentru noi, cu atátu mai vertosu, căci domniiloru si diaristic’iloru, tocmai pre noi romanii s’au dedatu a ne inferá de *frati* — *necredintiosi!* — *Să tráiesca romanimea din Ungaria!!*
X. Y.

Oradea-mare, in 29 iuniu 1872.

Dle Redactore! In cerculu *Tinca* din comitatulu nostru Bihoru, cercu — asiá dicendu — curatu romanescu, s’a alesu deputatu dlu *Lipofniczky*, fratele episcopulu rom. catolicu de aici; astfelu omu cu totulu necunoscutu nici publiculu magiaru, cu atátu mai pucinu poporulu romanu, a carui limba de feliu n’o

*) Noi, cei-ave amu informatiune despre influintiarea si amenintiarosa lor prin eppulu *O. I. e. a. n. u.* nu ne miramu.
R. e. d.

lupte si incurmatele fragmentari ale némulu romanu din epoc’a copilariei pana la maturitate.

Romanii vor poté să vedea marele figure ale celor doui sori ai Romanității, *Alessandru Bessarabu* si *Vladislavu Basarabu*, ce stau pana acum ingropati de veci de ani in negu’a vécuriloru, si pe cari numai faci’a geniulu potú să-si descopara.

Romanii vor poté, in fine, să se convinnga de providential’ia misiune a gintei latine de la dunare, misiune pre care nici una-data n’a nitat’o in greutátile si nevoile cele mai in-fricosiate, pre atunci candu oceanulu, potopu nemarginitu se sbuciumá a inghiti sfaremat’a barca a divulu *Traianu*, dar’ care plutiá cu seninetate ca divinulu *Christu* pre d’a suprá valuriloru.

Candu acésta monumentósa opera a dlui *Hasdeu* s’ar traduce intr’una limba straina, cătu de mare serviciu nu ni-ar aduce nóa, degenariloru fii ai vietii stramosiesci, căci Europa care nu cunoșcea decâtú trecutulu politicu alu natiunei nóstre, si inca si acésta dupa *Gebhardi, Engol, Wolf, Ubioini, Vaillan, Ruinet,*

etc., unii dusmani ai nostri, altii nepotinti d’a face mai multu, Europa, dicu, cu admiratiune ar vedé cum némulu romanu nu numai a fostu luptatoru aprigu contr’a navaliloru dusmane, zidulu Europei, dar’ pururiá a cultivatu artele si sciintiele, lasandu-ni momente cari se ateste pre veia gradulu de cultura la care au ajunsu.

Traducerea este imperiosu necesaria mai cu séma astadi, candu Germanulu *Rúslér*, in oper’a sa *Romanische Studien*, combatu cu aparintia de critica originese nóstre; candu diariiele nemtiesci ne gratifíca cu titlulu de barbari, ér’ cele din sorióra Italia mergu pana a ni contestá insasi latinitatea! . . .

Fascicul’a ce d. *Hasdeu* ni dede pana acum la lumina, de si e minima parte in comparatiune cu colosal’a intreprindere, dar ea este temeli’a edificiuulu, temeli’a menita a reziste ori-caroru sguiduri viitorie.

Cins ni va spune grandiositatea edificiuulu, cine prevede de pre acum prin sit’a viitorulu ceea ce geniulu in lupta se muncesce a dá Romanității, oine in fine va pretiuf oper’a la care se indeletnesce de atát’a ani mesterulu

pricepe. Déca veti întreba: cum totusi s’a potutu alege? Eu vi voui respunde — deslegandu-vi o alta întrebare.

Cătu costa unu votu in cerculu electoralu alu Tinca? Acésta ni spune diariulu ungur. „*Bihar*” de astadi aducendu unu essemplu, a nume: O comuna cu 103 de voturi a castigatu 48,000 fl. prin reducerea pretulu arandei, ce are de la dominiulu episcopalu. Astfelu se vine pre unu vptu 466 fl. nesocotindu aci beutur’a marea si caraus’ia alegatoriloru. Fiindu că, cu exceptiunea, aloru 2—3 comune, tóte cele lalte sunt pre teritoriuulu dominiulu eppescu rom. catol. si episcopulu metotendenia a trebuitu se faca asemene spese ca se reésa fratele seu, candidatu guvernialu: — se póte deci calculá, cătu vor fi costatu cele cam 1200 de voturi ale acestui candidat! Déca romanii n’au potutu reesi cu candidatu lor u nationalu, acum baremu sumele ce le-au dobanditu să nu le duca la birturi, ci să le folosésca spre bine si a nume să-si redicscoli; căci numai si numai in acestu modu vor poté să-si espie pe-catulu ce-lu facura contra natiunei prin vinderea lor u formale in partea contrariiloru nostri nationali. Altfelu Ddiu nu li va iertá acestu peccatu.

Dar bietulu poporu — nepriceputu si retacitu, trece cum trece, nu potú insa să vi retacu scandalulu ce dederu muli preoti si carturari de ai nostri, cari — in faci’a mancariloru si beuturii ce se versau cu abundancia si a muziceii magiare ce suná din instrumentele a patru bande, si uitara de promisiunea, de juramentulu chiar ce pusesera pentru partii’u nationalu.

Nu potú descrie, căci condeiulu mi se inversiuna, candu numai mi in tipuescu cele ce am vediutu la acésta alegere! N’am avutu ideia de a atáta depravatiune! Preotii si docintii nostri cei mai multi mersera de votara la *Lipofniczky*, imbetati acolo cu totii — pana la nescire de sine, unii vomandu pre barba si si pre reverenda, altii jaceau si se tavaliau — — — pre unde nu se ouvine! *Pfui si ér pfui!* — —

Siria, (cottulu Aradului) in 25 iuniu.

Multe, fóte multe asi avé d’a vi scrie despre alegerea de ablegatu dietale din cerculu nostru, dar sciindu că in momentulu de faci’a corespundintiele referitória la aleggerile presinti vi vor diace cu gramad’a pre méssa, — me marginescu numai a constató că promisiunile si paról’a de onóre a magiarulu nainteá romaniloru din timentulu nostru nu mai au nici o valóre. Se scie adeca că romanii din cottulu Aradului au incheiatu pactu cu magiarii, conformu caruia acestia in cerculu nostru si in altele trei să nu puna contra candidatú — candidatul u nationalu romanu, si éca că densii la alegerea trecuta nu numai că ni pusera contra-candidatu pre unu omu nimeniu cunoscutu, dar’ prin intrigele, corumperile si volniciele lor u guverniali erau să ne trentésca cu bine-meritatulu si amatulu nostru candidat u nationalu dlu *Antoniu Mocioni*. Acésta ni va fi spre invetiutiu ca să nu ne mai incredemu in paról’a de onóre si juramentulu dloru magiari. Ii vomu tienne minte!

Intre renegatii si dusimani nostri a esclatu solgabireulu *Béla Mihailovits*, carele ambli in ruptulu capulu prin sate si in tóte partile

ca să amágésca, *intimidésca* si corumpu poporulu. — Jidovimea afurisita inca ni facu multu necasu si ne periclitá reu caus’a nóstra, — ar fi bine ca poporulu romanu să invetiute odata a cunoșce ce canonu greu este acésta sementia de ómeni pre capulu seu si să se ferésca d’a avé cu ei relatiuni, éra mai cu séma să se ferésca a li vinde mosiele si a luá bani imprumutu de la ei.

Numeru energii si zelulu unor u bravi conducatori si moralei poporulu nostru potemu multiamá in butulu abusuriloru de lege, intimidariloru si asupririloru contrariiloru nostri guverniali, dlu *Antoniu Mocioni* să roalesse de ablegatulu nostru dietale, pe carele Ddiu bunulu să ni-lu tiena intru multi ani. G. S.

Bocsia-mont., (cottulu Carasiului) 28 iuniu.

(*„In rusine trebuie să cada cei cari sunt necredintiosi pentru cauza.”*) In corespundint’ia mea din nrlu 47 alu st. „Albina” cu privintia la alegerea de ablegatu dietale in cerculu Bocsia, din motivulu espusu n’am vrutu — desam fostu insarcinatú — a numi on. publicu romanu, espresu persónele de influentia la poporu, cari s’au distinsu intr’un’a seu alta parte. Cu acésta politica a mea inea multi nu sunt intiesi si me provóca cu intetire să-mi întregescu reportulu in acésta privintia. Sum constrinsu deci a rogá pre on. Redactiunea, să binevoiesca a publicá numele despre cari déjá la prim’a ocaziune vi alaturasemu o lista; fiindu intru interesulu vietiei nóstre publice nationali, alu moralei publice chiar ca să ni cunoșcemu nu numai dusimani straini, ci si pre cei diu sinulu natiunei, acestia manifestandu-se inca mai periculosi chiar si de cătu strainii. — Specialu se intereséda publiculu nostru de a vedé insirati spre cunoscentia comuna pre fíii nememni ai natiunei ca si fuga de ei si să-si deapretuiésca toti cei buni, „*pentru că in locuint’ia lor u si in midiloculu lor u este reutatea*” — precum dice psalmistulu.

Intre acestia sunt in prim’a linia unele facie bisericesci, si a nume celu mai mare erou *Vasilie Nemoianu*, preotu in Vasiova, omu pre cătu de micu pre atátu de ambitiosu si plinu de desiertatiune lumésca, cu totu atáta nestatornicia. Densulu spre a se face placutu la dñii stepanitori, s’a facutu unéltá acelor’a si cortesiu in dóue cercuri, aici la noi si la Sasca, intru batjocur’a causei nóstre celei sante. Merita ca să-lu tieniemu bine in minte!

Pre langa acésta se mai umiliá nainteá domniloru *Josifu Jeremia*, preotu din Colnicu, carele in diminéti’a dilei de alegere se aréttá cu trupu cu sufletu pentru candidatu nationalu, éra catra médiadi, cuprinsu de spiritele neurate, se scusá că — „are unu procesu la Bordanu”, si — s’a vendutu. — De unelte au mai trecut preotii: *Andrescu, Petcu* (din Binisiu), *Popoviciu* (Gerlisce), *Blidariu* si *Jeremia* (Doelinu), *J. si Nic. Popoviciu, Pavelu Stanu* (Bocsia-rom.), *Toma* necredinciosulu (Muniomu), *S. Popa* (Fizesiu), apoi preotii si invetiatori din *Duleu* si *Valea-mare*. Erá să uitu a pune acel spre memoria eterna — pe parintele *Botosiu* din *Bocsia mont.* Pre acésta ne-am dedatu a-lu privi de bunu romanu, de carele vre se si tréca dsa, dar a trecutú timpulu ambiguitátiloru, timpulu de gluma si de siaga, candu romanii cei mari — in gura, să póta face servitiie siesi

Manole, jartfindu-si una vietia intréga cu pretiulu póte d’a cadé de pre schele?

Nu soimu.

Judecandu inse dupa adeverurile desmormentate pan’ acum de acestu istoricu, suntemu deplinu convinsi de revolutiunea inceputa in literatur’a istoriei romane: déjá fantasticulu fundatore alu Statulu muntenescu, *Radulu Negru*, fiindu redusu la unu mitu; déjá adeveratii parinti ai poterii esterne si interne a Romaniei, *Alessandru Basarabu* si *Vladislavu Basarabu*, scosi din potopulu vécuriloru: déjá afiatu orasiulu *stéjaru basarbescu*, ale caruia radecine gigantice imbracia cu una eroulana vigore tronurile *Tierei-Romanesce*, *Bulgariiei* si *Moldovei*, astfelu că *Vladislavu* si *Alessandru-celu-Bunu*, *Mircea* si *Stefanu*, *Négoie* si *Raresiu*, gigantii nationalitáti romane, au fostu toti din *acea-si* talpina, *Himalaia* butucu de la *Serverinu*!

Astadi d. *Hasdeu* a pusú temeli’a istoriei nationale!

Dee Dumnedie ca inditepinti’a de la cei multi, nedreptatea de la cei putieni să nu deguste pre cel’a care si-consuma una vietia

intréga in munca pentru a dá unei natiuni Car-tea in care trebuie să crésca si să invetiute ori-ce suflare romanesca! . . .

Cetiti si rescititi cele una sutu grele pagini din prim’a fascióra a Istoriei pamentulu *Tierei-Romanesce*; cetiti-le si rescititi-le, nu ca unii critici cari de betranetie pote abié mai reafioiescu cártile si apoi publica cá, oper’a dlui *Hasdeu* „este unu adeveratu magazin istoricu, in care se aduna materialu solidu si propriu pentru construire de adeverata istoria!”

Junimea mai cu séma are nevoia d’a-si oteli sufletulu cu ale trecutulu invetiutinte, dobandindu recca ispita din multimea intempleriloru si a vremiloru de primejdie.

Istori’a dupa cum o intielegemu noi, este puntea dintre prezinte si trecut. Mossii print’-insa trecu in sufletele nepotiloru, si una simpla sgandaréla este destulu a sparge terea si négr’a coge in care se sbuciuma consciint’ia naturala pentru a esá in esplosia! . . . „Rom.”

Gr. G. Tocilescu.

si contrariilor nostri, apoi de un atare romanu se demască densulu in dia de alegere, luand' o preste otaru la Recitia, numai ca se nu votedie!

Intre invetiatorii retaciti a esclatu — in neghiobia : *Mustatia*, din Doclinn. Acest'a este unu trentore natiunale de primulu rangu. Densulu s'a espectoratu in faci'a poporului ca elu tiene cu domni; pentru ca ei „invetiatii“ fiindu, seiu ce trebue, si poporulu celu ce nu tiene cu „invetiatii“ nu este demnu d'a fi ! Din acest'a se vede ce felu de bidiganli spirituale se afla intro carturarii nostri ! Si apoi poporulu se se luminedie si tiena la lupta de emancipare !! *Luchiciu*, (Binisiu) *Joane Tina*, (Bocsa-rom.) si inca doi, dupa mine — s'au facutu nedemni de sangele si chiamarea loru si de poporulu din a carui sudore traiescu.

Er de alta parte dd. invetiatori *Josifu Clariu*, *Joane Marcu* si *Joane Tiapu*, si rev. dnu *Alessandru Popoviciu*, preotu din Fizesiu, prin devotamentulu si zelulu loru natiunale dovedira ca stau la naltimea chiamarii loru. Onore si lauda acestor'a cari au fostu mangaierea nostra. — Cu celu mai profundu respectu punu aci numele stimabilulu proprietariu din Rafna, *Vasa Giorgevicu*, serbu de natiunitate, carele prin zelulu ce-lu desvoltă pentru candidatul natiunale, s'a facutu demnu ca se-lu cunósca publiculu romanu intregu, era noi romanii din cerculu Bocsa i aducemu tributulu de multiamita publica si-lu asiguramu despre simpatiele nostra. *Unu alegatoriu.*

Din Bihoru, in 27 iuniu.

Opidulu Alesdu e vestitu in tientulu nostru pentru tergulu de vite si deci se aduna multu poporu la fie-care tergu mare. Celu mai mare, mai scumpu si mai cercetatu tergu inse fuse ieri in 26 iuniu, căci era tergu — nu de vite ci de — omeni ! In adeveru, alegerea de ablegatu dietale ce se essecută ieri in Alesdu n'a fostu alta de cătu unu tergu de omeni, astfelu se cumperau voturile alegatoriloru ce venise se-se folosésca de celu mai sacru dreptu alu omului. Abia au intielesu corifeii partidei guverniali ca candidatul nostru natiunale a repasitu — desi la inceputu avea o partida mai mare de cătu alu guvernului, — inceputa a cumperă pre bietii omeni slabi de angeru.

Dlu *Gozmanu*, candidatul si acum ablegatul deakistu, dupa repasirea candidatulu nostru natiunale dlu Antoniu Mocioni, incepu a resuffă mai usioru si a scapă de frigurile ca va cadé. Dar si dupa retragerea candidatulu nostru n'a incetatu dnii a cumperă la voturi. Pop'a Pasiusiu a fostu unel'ta fidela intru tôte asupririle si fora delegile autoritatiloru de la potere. Se-i fia de bine, dar' se nu créda că-lu vomu nită ! *V. . .*

Din Remetea-Temisiora, cu datulu 28 iuniu 1872,

Dlu invetiatoriu *Eutim. Vuia*, ni tramite spre publicare unu respunsu la reffesiunile, ce dlu parochu si direttore scol. localu *Nicolau Petrescu* i facuse in nrulu 44, si pre cari noi numai in estrasu le publicasemu, scootindu că cu acelea vomu incheia această controversa, ce proprie apartiene naintea consistoriului, carele de buna séma o va deslegă.

Dlu *Vuia* ni cere publicarea respunsului seu cu tóta intetirea; noi érași — intru interesulu seu si alu buneii cuvintie, trebue se-i denegamu publicarea cu totu de adinsulu.

Pentru că — dlu invetiatoriu nu se multimesce de a respinge inculpările ce i le face adversariulu, seu nu se multimesce de a se provocă la atestatele ce are de la comitetulu parochialu si de la inspectorele cercualu — despre zelulu si meritele sale in functiunea sa, despre bunaportarea sa si despre neesactitatea celoru aduse in contra-i din partea dlui preotu si localu direttore, ci densulu pagine intregu insira despre escele, slabitiunile, abuserile si necuviintids'a portare — bisericésca, política si natiunale a contrariului seu, incarcandu-lu pre acest'a cu invinuirii si batjocuri, cu atacuri si invective — in celu mai mare gradu ordinari si degradatōrie, cari — si deca ar fi tôte cu temei, totu n'ar fi cu cale si n'ar poté se aiba locu intr'unu diuariu, vatemandu ele sentiulu de moralitate si de bunacuvinti'a alu fie-carui cetitoriu onorabilu.

Deci dechiarămu această afacere de incheiata in fōia nostra — pana atunci, pana candu forulu competente nu-si va pronuncia sentiinti'a, despre care, deca ni se va cere, nu vom pregetă a luă notitia in publicu pentru a dá satisfactiune celui ce compete. *R e d.*

Varietati.

† (Necrologu.) *Gregoriu Mihali*, Canonciu alu bisericeii catedrale Metropolitane din Blasiu, in urm'a unui morbu greu si indelungatu, a repasatu in Domnulu in 26 iuniu, la 12 ore diu'a, in etate de 68 ani, lasandu in doliu pre fiie sale, pre generii, fratele, sora, cannatulu si pre nepotii sei numerosi, dintre acest'a pre multi ca orfani. — *Fia-i tieren'a usiora!* —

† (Necrologu.) *Vasile Lazaru*, agronomu in comun'a Tienetiazu, cōtulu Temisiului, dupa unu morbu mai indelungatu de peptu, repasă in 13/25 iuniu a. c. in etate de abia 37 ani, deplinsu de amata sa sotia si o fia, de multe rudenli, si de numerosi amici si cunoscuti. Fericitul a fostu unu romanu dintra cei rari si emincinti din poporu, cu sentiulu adeveratu natiunale, cu o portare esemplarie impunatōria de respectu ! Inmormentarea i s'a facutu in 15/27 iuniu cu mare pompa, cu trei preoti si petrecuta de neumeratu poporu. Parintele *Isacovicu* din locu a rostitu la această ocaziune o cuventare funebrăle esclinte, pof-tindu reposatulu odihna eterna cu dreptii!

† (Necrologu.) Pre amicul nostru, dlu adv. si alesu deputatu natiunale *Part. Cosma*, l'a lovitu crud'a sorte aspra: soof'a sa tenera nascuta *Stupa*, incantatoria prin grati'a inimci si frumsetieloru sale, dupa unu morbu lungu, in etate abia de 24 ani, ieri marti in 2 iuliu, aici la scumpii sei parinti — repasă intru Dlu. *Fia-i tieren'a usiora!* —

= (Multiamita publica.) Comitetulu parochialu din comun'a *Criciova*, (comitatulu Carasiu) isi tiene de cea mai placuta si santa detorintia, a aduce adens'a sa multiamita, marini-mōsei firme *Nicolau Zsiga si Comp. din Orade*, pentru darulu de 8 fl. v. a. care a binevoitu a-lu aduce edificandei bisericeii din susu numit'a nostra comuna.

Din siedinti'a comitetului parochialu in 18 iuniu 1872. *G. Gaspariu* m. p. presiedintele comitetului.

= (Rectificare.) *Din Aradu cu datulu 17 iuniu v. dlu Demetriu Jorgovicu*, clericu de I. cursu, ni tramite o rectificare la acusatiunea ce i s'a facutu in nrulu 47 alu Albinei, pentru participarea sa ca constableru deakistu la alegerea de deputatu in Aradu.

DSa afirma, cu man'a la inima, adeca pe onóre, că — nu dlu protes. *Goldisiu* l'a inrolatu de constabler, ci — din intemulare, trecendu densulu, ca si unu privitoriu neutralu — din partea stanga spre cea drepra la locul de alegere, unii dd. conoscuti din parti'a deakiana, in contra refusulu seu, asiā casi cu sil'a l'au inrolatu; in cătu „*velle nolle fuse silitu se primésca*.“ Pēna rosia n'a portatu in palaria. — Atăt'a este pre scurtu rectificarea; atăt'a ne sentimu indetoriti a publică. —

= (Numerulu poporatiunii de rasa latina in *Europa*.) la finele anului 1871, dupa d. V. *Alessandre* este urmatoriulu:

Francesi :
In Francia 35,500.000; In Belgia 2,000.000;
In Elvetia 800.000; Prin alte tieri 1,200.000.
Totale . . . . . 39,500.000.
Italieni in totale 27,500.000;
Spanioli „ „ 17,000.000;
Portugesi „ „ . . . . . 4,500.000.
Romanii :
In Romania 4,800.000; In Austro-Ungariei 3,200.000; In Turcia si Rusia 2,500.000; Prin alte tieri 300.000.
Totale . . . . . 10,800.000.
Asiā dara cifr'a sumara a poporatiunii de rasa latina in Europa e de . . . . . 99,300.000.

Si in faci'a acestui numeru de poporatiune latina, magiarulu, abia de biete 5,000.000 suflète, si avisatu de pusetiunea sa geografica a se radimă pre romanu, — acestu magiaru are cutesanti'a de g. se aliā cu némtiulu din Viena si din Berlinu in contra romanulu si de a lucră intru tôte la slabirea, la insultarea si

niemieia lui ! Nici o data in istoria, conduce-torii unei natiuni n'au peccatuitu in contra intereselor ei atātu de cumplitu ! —

(Anunciu!) La notariatulu opidanu din *Socodoru*, (Szkudvar), cōtulu Aradulu, fiindu lipsa de unu adjuncu romanu, versatu in agendele notariali, doritorii de a deveni aplicati, prin acest'a se avisédia, ca in privinti'a conditioniloru se se puna in corespundintia cu dlu notariu de acolo *Jonu Suciu*, si acest'a in timpu cătu mai scurtu.

Provocare.

Acei dni „membri ai societatii de lectura *Petru Maioru*“ din Pesta cari sunt in restantia cu competintiele lunarie, prin acest'a sunt rogati a le solvi in restimpu de 14 zile cassariului societatii *Georgiu Vuia* (Alte Postgasse Nr. 1.) căci la din contra subscribersulu comitetu va fi constrinsu a-i aretă publicitatii ca pre unii cari nu-si implinescu detorinti'a de membri fecia cu societatea.

Pesta in 1. iuliu n. 1872.

Comitetulu societatii de lectura „*Petru Maioru*.”

RESPNSU:

De langa *Bogsa* ne intréba unu domnu : ce am intielesu noi sub cuvantu „*domnia*“, candu in nrulu 42, intre variatiti luaramu notitia de „*fai ma*“, cumca lucratorii ocarii de la *Dognecea* ar fi avisati prin d o m n i a, a duce cu sine la alegere patrōne idraulice, pentru d'a le folosi in casu de lipsa contra alegatoriloru opozitionali? — Noi n'am intielesu, n'am potutu se intielegemu alta de cătu *ceea ce a intielesu respanditori* fa i m e i. Er cumca faim'a a fostu repandita, s'a doveditu oficiosu. Poporulu atribue d o m n i e i tōte câte se facu, seu se dica că se facu prin omēni, maear si servitorii domniei. Cine este d o m n i a in *Dognecea*, — ér nu noi potemu se scimu si se aplicamu. *R e d.*

Nr. 337—872.

„ALBINA“

institutu de creditu si economii in Sibiu.

Subsemnatulu Consiliu, aducendu in sensulu §. 10 din statute conclusiunea pentru incassarea celoru 70% restante ale capitalulu de actiuni, provóca prin acest'a cu tóta onórea pe toti p. t. domni actionari ai „Institutulu de creditu si economii Albina“, ca se binevoiesca a respunde amintitele 70% conformu dispusetiuniloru statutari in urmatoriulu modu:

Rat'a	IV.	cu 10 fl. de actiune pana in	1. aug. 1872,
„	V.	„ 10 „ „ „	„ 1. nov. 1872,
„	VI.	„ 10 „ „ „	„ 1. feb. 1873,
„	VII.	„ 10 „ „ „	„ 1. mai 1873,
„	VIII.	„ 10 „ „ „	„ 1. aug. 1873,
„	IX.	„ 10 „ „ „	„ 1. nov. 1873,
„	X.	„ 10 „ „ „	„ 1. feb. 1874.

Din siedinti'a Consiliulu de administratiune alu „Institutulu de creditu si economii Albina“ tienuta la Sibiu in 1. iuniu 1872. 2—3

Jakob Baloga mp. vice-presiedinte. *Visariou Romanu* mp. director.

Concursu.

Se escrie pentru parochi'a de *Vale-Negira*, protopresviteratulu Pestesului. Dotatiunea este: pamentu 10 lantie, biru de la 96 case si stolele indatinate.

Terminulu pentru a concurge se de fige pan' la diu'a de *St. Petru* a. c. *Vale-Negira*, 14 ciresieriu 1872.

Comitetulu parochialu. 1—3
Cu protopopulu *J. Fassie*.

Concursu.

La parochiele vacante din comunale *Meragu* si *Siusci*, (Susty,) protopresviteratulu Beiusului, cōtulu Bihorulu, se deschide concursu pana in 2 iuliu cal. vechiu.

Emolumintele: in *Meragu* de la 50 case câte una mesura cucuradiu sfarimatu; era in *Siusci* 66 mesuri, apoi stolele usuate. Doritorii

de a reflectă, au a-si tramite recursele loru dlui protopopu *Georgiu Vasilevicu* in Beiusiu.

In contielegere cu dlu protopopu tractualu 1—3 *Comitetulu parochialu.*

Concursu.

Se deschide pentru parochi'a vacante din comun'a *Miersigu*, cōtulu Bihoru, protopopu Oradei mari. Emolumintele sunt : 16 jugere de pamentu aratoriu; birulu de la 110 case câte o mesura de bucate; stolele indatinate, si cuartiru liberu.

Doritorii de a reflectă la această parochie au a-si tramite recursurile, adresate catra comitetulu parochialu, cu documintele pentru cualificatiunea prescisa in „Statutul Organicu“, si celu putienu testimoniuulu despre 4 clase gimnasiali, — catra dlu protopresviteru tractualu *Sfm. Bica*, in Oradea-mare; avendu apoi alegerea a-se tienne in 29 iuniu st. v. 1872.

Miersigu, in 5 iuniu st. v. 1872. 1—3 *Comitetulu parochialu,* in contielegere cu protopresv. tractualu.

Concursu

Se deschide pentru parochi'a vacante din comuna *O. Hodisiu*, cōtulu Bihoru, protopresv. Oradei-mari. Emolumintele sunt : 10 jugere de pamentu aratoriu; Birulu de la 78 de case câte o mesura de bucate, stolele indatinate, si cuartiru liberu.

Doritorii de a recurge au a-si tramite suplicele adresate catra comitetulu parochialu, cu documintele prescise in statutulu org. domnulu protopresviteru tractualu alu Oradei *Sim. Bica*, pana in 9 iuliu st. v. candu apoi si alegerea se va tienne.

O. Hodisiu in 18 iuniu 1872. *Comitetulu parochialu.*

1—3 In contielegere cu protopresviter tractualu alu Oradei-mari.

Concursu

Prin acest'a se publica de nou, cu terminu pana in 13 augustu st. v. a. c. pentru statiunea invetiatorésca la clas'a a II. nou in-sintiată a scōlei confesionale romano din comun'a *Vraniu*, cōtulu Carasiulu, protopopiatulu Bisericii-albe.

Emolumintele sunt : 140 fl. v. a. ; 20 meti de grău; 20 meti de cucuradiu; 25 lb. de luminări; 100 lb. lardu; 100 lb. sare si 8 orgfi de lemne, din cari e a se in-caldă si scōl'a, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupă acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele loru de a dreptulu comitetulu parochialu din *Vraniu*, avendu ale instruat conformu statutulu org. bis. si infaciandandu-se pre langa aceea celu putienu o data in care-va domineca séu serbatoare in s. biserică. *Vraniu*, in 16 iuniu 1872.

In contielegere cu comitetulu parochialu, *Josifu Popoviciu*, m. p. protopresbiteru. 1—3

Concursu.

Pentru ocuparea statiunii invetiatorescii la scōl'a confesionala gr. or. rom. din comun'a *Nicolintiu*, cōtulu Carasiu, protopopiatulu Bisericii-albe, cu terminu pana in 30 iuliu st. vechiu anulur cur.

Emolumentele se cuprindu in 94 fl. 50 cr. v. a.; 15 meti de grău; 15 meti de cucuradiu; 25 lb. de luminări; 100 lb. de lardu; 100 lb. de sare; 10 orgfi de lemne din cari e a se in-caldă si scōl'a, 2 lantie de pamentu aratoriu; 3/4 lantiu de gradina si cuartiru liberu.

Doritorii de a concurge sunt avisati pana la terminulu prefriptu a-si subterne suplicele instruate conformu statutulu org catra subscribersulu.

Nicolintiu in 16 iuniu 1872.

In contielegere cu comitetulu parochialu, *Josifu Popoviciu*, m. p. protopresbiteru in *Jamu*. 1—3

Cumperare si vindere precum si schimbare de totu felulu de papire de statu, obligatiuni de prioritate, sortiuri, acte de drumulu de feru, de bancă si industria. Escomptare de cupone, Comandă pentru burs'a c. r. se essecută pre bani gata seu o capara de 10%. Totu felulu de sortiuri se vindu pre langa solviri in rate lunarie de la 5 fl. in susu

ROTHSCHILD & COMP.
Opernring 21,
VIENNA.

Certificate partiale de a 20. parte valabile pentru tôte sortiurile

fora mai departe ulterioara solvire pentru	
sortiuri c. r. austr. de statu din 1839	fl. 10
sortiuri c. r. austr. de statu din 1860	fl. 8
sortiuri c. r. austr. de statu din 1864	fl. 8
sortiuri ung. de premia din 1870	fl. 7
sortiuri turcesci de drumulu de	
3—20 feru din 1870 (valabile 86 de sortiuri)	fl. 4